

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

nota

Inzet RIVM op de Europese agenda in de komende tijd

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11
info@rivm.nl

Datum
17 september 2020

Ons kenmerk

Nota nummer **pm**
Contactpersoon **(10)(20)**
(10)(20) en **(10)(20)**
(10)(20)

Doel

Deze nota is bedoeld om 1) de DR beknopt te informeren over de voor RIVM relevante Europese ontwikkelingen en 2) instemming te vragen voor de globale inzet van BDR voor RIVM rond deze ontwikkelingen.

1) Europese ontwikkelingen

De nieuwe EU-begroting vanaf 2021

In het afgelopen jaar zijn de onderhandelingen over de nieuwe zevenjaarlijkse Europese begroting (Meerjarig Financieel Kader, MFK) vanaf 2021 in een stroomversnelling geraakt. Inmiddels ligt er een onderhandelingsresultaat van de Europese Raad (regeringsleiders). Hierna mag het Europees Parlement nog zijn zegje doen, waarna een compromis bereikt moet worden.

Hoe dit compromis er uiteindelijk uit gaat zien is belangrijk voor het RIVM vanwege een aantal programma's die vanuit deze begroting gefinancierd moeten gaan worden. De belangrijkste zijn het nieuwe onderzoeks- en innovatieprogramma Horizon Europe (financier van de 'klassieke' EU-onderzoeksprojecten waar RIVM veel aan mee doet) en het EU Gezondheidsprogramma (financier van de zogenaamde 'Joint Actions' waarin RIVM op verzoek van VWS vaak de Nederlandse bijdrage op zich neemt). Nieuw deze keer is de Green Deal van de Nederlandse Eurocommissaris Timmermans, waaruit een hele waaier voor het RIVM interessante initiatieven en mogelijkheden tot samenwerking volgt. Daarnaast is ook het digitaliseringsprogramma voor Nederland potentieel van belang.

De onderzoekswereld was teleurgesteld in het compromis van de Raad. Een door de Commissie voorgestelde flinke stijging van het budget voor onderzoek en innovatie hield geen stand in de onderhandeling binnen de Raad. Nederland bleek hierbij uiteindelijk toch ook een beperkte, sobere begroting net iets belangrijker te vinden dan meer geld voor onderzoek en innovatie. Het is maar de vraag of Parlement dit nog zal kunnen keren, zeker nu COVID-19 voor een (hopelijk tijdelijke) economische neergang

zal zorgen. Ook de – mede vanuit de COVID-19-pandemie ingestoken – door de Commissie bepleite forse verhoging van het EU Gezondheidsprogramma hield geen stand, al zal dit programma naar alle waarschijnlijkheid wel meer budget bevatten dan in de huidige begrotingsperiode.

Datum
17 september 2020

Ons kenmerk

COVID-19 en Europees gezondheidsbeleid

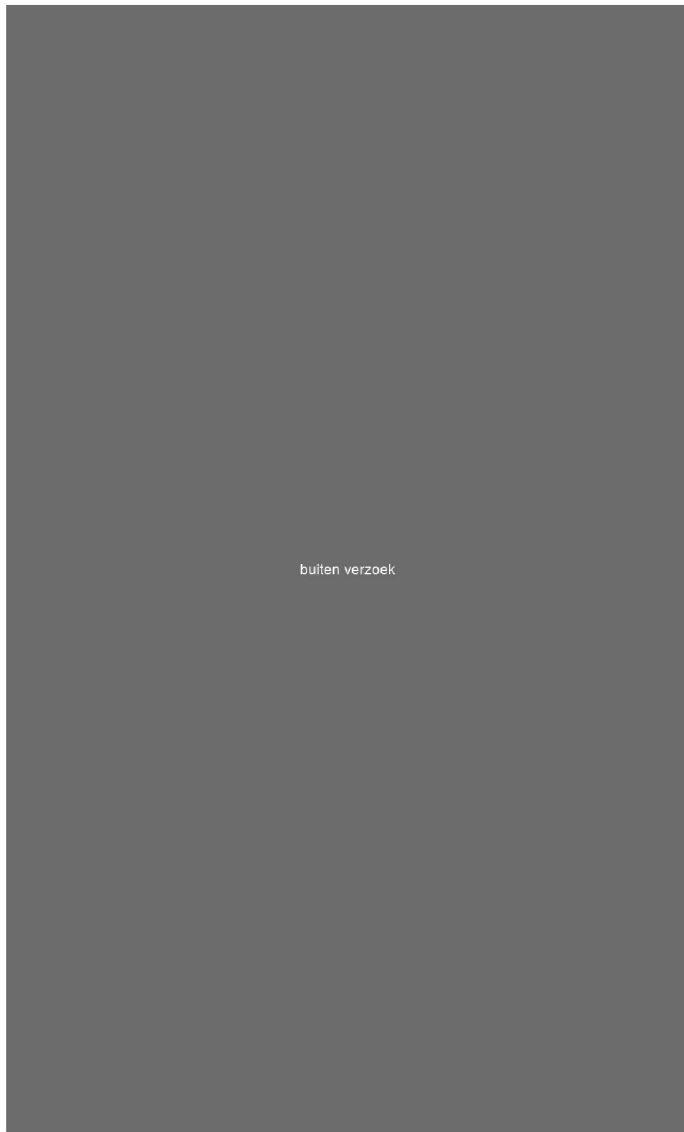
Tijdens de huidige pandemie, die ook Europa bijzonder hard treft, kan iedereen zien dat het principe dat gezondheid een nationale competentie is, en dus niet deels een Europese, op grenzen stuit. Alle lidstaten hebben andere richtlijnen, zetten elkaar over en weer op oranje of rood zonder veel afstemming, en concurreren met elkaar om medische hulpmiddelen en reserveringen voor eventuele vaccins.

Gedurende de pandemie is de afstemming overigens wel toegenomen. Europese instellingen, zoals het Geneesmiddelenagentschap EMA en het Europees Centrum voor Ziektepreventie en -bestrijding (ECDC) doen hun best om Europese coördinatie te bevorderen. Toch zijn belangrijke in Europese verdragen afgesproken uitgangspunten, zoals het vrij verkeer van personen, nog steeds ondergeschikt aan nationale beslissingen rond de volksgezondheid.

Daar is de Commissie zich ook zeer van bewust. Dat geldt zeker ook voor voorzitter Ursula von der Leyen, die zelf een medische achtergrond heeft. Tegelijkertijd weet zij ook dat het onverstandig zou zijn om de crisis opzichtig aan te grijpen om competenties snel gedeeltelijk naar zich toe te trekken. Daarom heeft Von der Leyen op 16 september in haar 'State of the Union' aangekondigd in ieder geval de al bestaande EMA en ECDC te willen versterken. Daarnaast wil zij een Europese evenknie voor het Amerikaanse BARDA-agentschap oprichten. Dit agentschap moet zich bezighouden met biomedisch geavanceerd onderzoek en ontwikkeling en ondersteunend zijn aan de Europese inzet bij grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen en noodsituaties. Von der Leyen pleit ook voor het aanleggen van strategische voorraden om de afhankelijkheid van derde landen te mitigeren, met name voor farmaceutische producten, waaronder vaccins. Tenslotte wil zij in het kader van de zogenaamde 'Conferentie over de toekomst van Europa' toch ook het gesprek beginnen over de bevoegdheidsverdeling ten aanzien van gezondheid en de EU een belangrijker stem geven in het mondiale volksgezondheidsbeleid.

De eerste appreciatie van (op dit moment nog ambtelijk) VWS van de plannen van de Commissie is voorzichtig positief, met name rond de ideeën om bestaande structuren te versterken en toe te werken naar strategische autonomie ten opzichte van andere mondiale machtsblokken en meer coördinatie rond bijvoorbeeld de verdeling van hulpmiddelen. Discussies over wijzigingen in competenties kunnen bij VWS op aanmerkelijk minder enthousiasme rekenen, zeker als die al zouden worden gestart in de huidige crisissfeer.

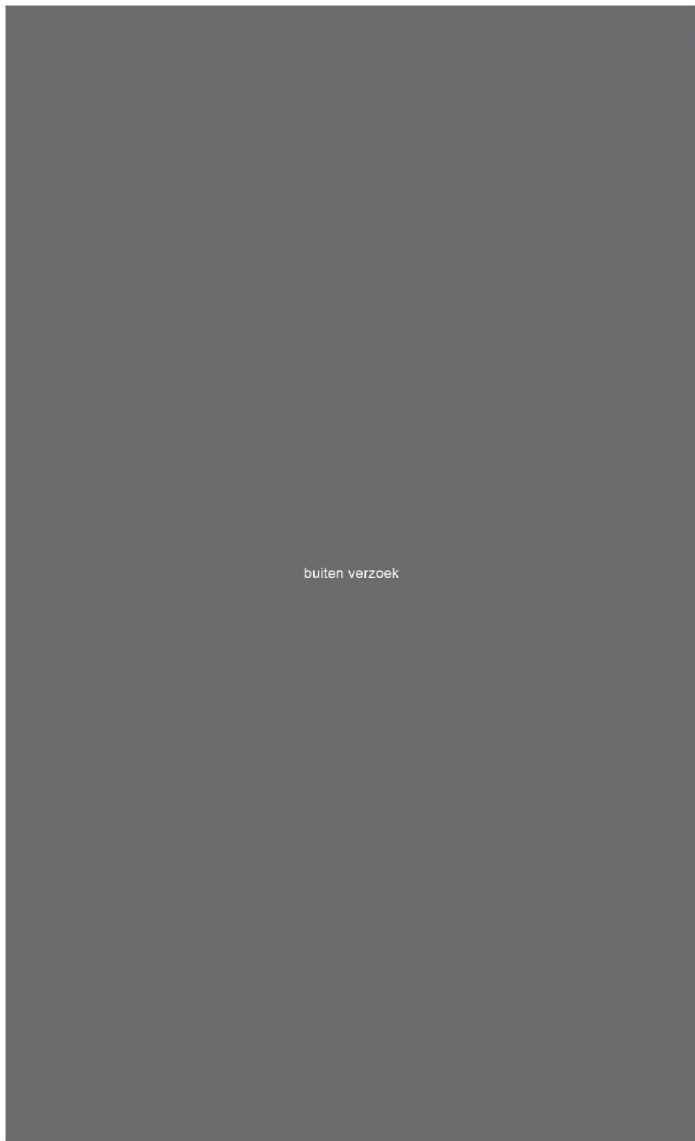
Horizon Europe

Datum
17 september 2020

Ons kenmerk

buiten verzoek

Datum
17 september 2020

Ons kenmerk

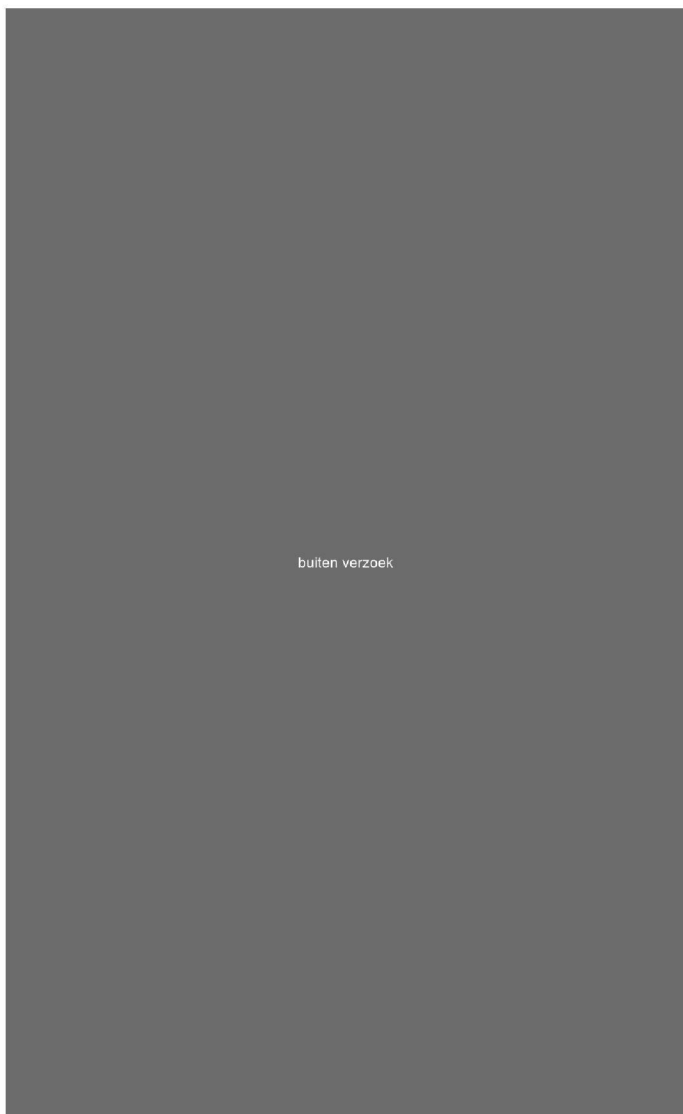
buiten verzoek

Datum
17 september 2020

Ons kenmerk

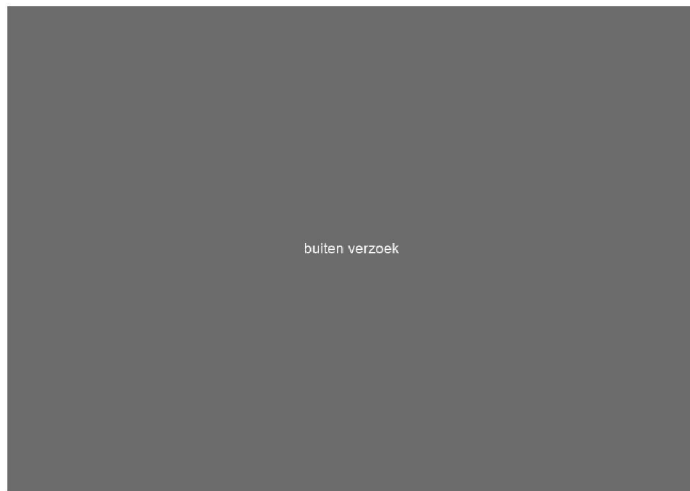
buiten verzoek

Datum
17 september 2020

Ons kenmerk

buiten verzoek

Datum
17 september 2020

Ons kenmerk

buiten verzoek
